

Saavutettavuus

Verkkosisältöjen saavutettavuudesta on säädetty [laissa digitaalisten palvelujen tarjoamisesta](#). Laki koskee kansallista näkymää finna.fi sekä Finnaan kuuluvien organisaatioiden omia näkymiä. Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta velvoittaa verkkosivuilla noudattamaan WCAG-ohjeistuksen uusimman version eli [WCAG 2.1 -ohjeistuksen A- ja AA-tason kriteerejä](#). Laki ei velvoita täyttämään AAA- tason kriteereitä.

Aikataulu lain soveltamiseen

- Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta tuli voimaan 1.4.2019. Se toteuttaa Suomessa EU:n saavutettavuusdirektiivin, joka velvoittaa julkisen sektorin toteuttamaan verkkosivustonsa ja mobiilisovelluksensa niin sanotun saavutettavuusstandardin eli kansainvälisen WCAG-ohjeistuksen mukaisesti.
- Vaatimuksia sovelletaan
 - 23.9.2018 jälkeen julkaistuihin verkkosivustoihin 23.9.2019 alkaen (vuoden siirtymäaika)
 - Ennen 23.9.2018 julkaistuihin verkkosivustoihin 23.9.2020 alkaen (kahden vuoden siirtymäaika)

Mitä Finnaan kuuluvan organisaation pitää ottaa huomioon saavutettavuudessa omassa Finna-näkymässä?

- Finna-toimisto vastaa, että Finnan koodi noudattaa WCAG 2.1 kriteeristön AA-tasoa
 - Mikäli huomaa puutteita toteutuksessa, raportoi ne niistä Finna-postiin: [finna-posti\(at\)helsinki.fi](mailto:finna-posti(at)helsinki.fi).
 - Muistakaa mainita mitä tarkistustyökalua tai ruudunlukijaa käytitte sekä sivun täsmällinen URL-osoite.
- **Organisaation vastuulle jäävät hallintaliittymän kautta tehdyt omat muutokset sivupohjiin ja tyyli tiedostoihin**
 - (p)HTML-sivupohjat
 - Sivulla esiintyvien H-otsikkotasojen on esiinnyttävä loogisesti ja numerojärjestyksessä, välistä ei saa puuttua tasoa.
 - Linkkitekstien on oltava selkeät, ja varsinaisesta linkkitekstistä on käytävä ilmi, minne linkki vie. Ei riitä, että tekstissä linkin ympärillä kerrotaan olennaista tietoa linkin kohteesta, vaan informaation on oltava linkissä itsessään.
 - Kuviissa on oltava alt-attribuutissa annettu vaihtoehtoinen teksti. Kuvituskuvasa attribuutin arvo voi olla tyhjä kun kyseessä kuvituskuva / kuva, joka ei sisällä informaatiota, mutta attribuutti on oltava koodissa. Kahdella eri kuvalla ei saa olla samasisältöistä alt-tagia.
 - Jokaisella sivulla tulee olla kuvaava title.
 - Virheetön HTML on hyvä lähtökohta saavutettavuudelle. [Tarkista html-koodi validaattorilla](#).
 - Tarvittaessa semanttista saavutettavuus tietoa verkkosisältöön saa [ARIA-elementeillä](#), joita on syytä käyttää harkiten / varoen.
 - [Mozilla Developer -yhteisön saavutettavuussivustolta löytyy apua saavutettavan HTML-koodin tekemiseen](#)
 - Sivupohjien saavutettavuuden tarkistuksessa voi käyttää tarkastustyökaluja: [WAVE](#), [axe Tools](#), [qualWeb](#), [Google Lighthouse](#)
 - Tyyli tiedostot ja värit
 - Mikäli olette muuttaneet Finnan perusteeman värejä tai muita tyyli määrittelyjä: tarkistakaa että tekstin ja taustan välille jää tarpeeksi kontrastia (kontrastisuhte pitää olla vähintään 4.5:1, normaali tekstillä ja otsikoissa 3:1). Kontrastin tarkistaminen käy helpoiten käyttämällä [Wave työkalua](#) taikka selaimen mukana tulevilla kehitystyökaluilla. [Lisätietoa värien käytöstä ja kontrastin tarkistamisesta omassa Finna-näkymässä](#).
 - Tarkistakaa, että Finna-näkymään lisätty muu sisältö noudattaa WCAG 2.1 kriteeristön AA-tasoa (esim. RSS-uutissyötöiden sisältö, PDF:t, Microsoft Office -tiedostot ja vastaavat avoimen lähdekoodin tiedostot, jotka on julkaistu sivustolla 24.9.2018 jälkeen).
 - [Käytännön ohjeita ja vinkkejä saavutettavista Word-, Excel-, PowerPoint- tai pdf-tiedostoista](#)
 - PDF-tiedoston saavutettavuuden tarkistus: [PAC 2021-tarkistustyökalu](#) (Windows) ja [PAVE-tarkistustyökalu](#) (toimii verkkoselaimessa). Tarkistustyökalujen avulla voi tutkia, täyttyvätkö PDF/UA tai WCAG 2.1 -kriteerit PDF-tiedostoista.
- Välttää kapulakielen käyttöä verkkosisällöissä. Noudattakaa selkeän verkkosisällön kirjoittamisen periaatteita.
- Sivulla julkaistut videotiedostot on tekstittävä kahden viikon kuluessa julkistamisesta
- Varmista ennen näkymän julkaisua että saavutettavuusseloste ja palautelomake on kunnossa, ks. [ohje saavutettavuusselosteen lisäämiseen omaan Finna-näkymään](#).

Saavutettavuusseloste ja palautelomake liittyen saavutettavuuteen

Saavutettavuusdirektiivi velvoittaa, että Finnaan lisätään saavutettavuusseloste ja siihen liittyvä palautelomake. Saavutettavuusseloste tulee sisältämään kuvauksen saavutettavuudesta, mittaustuloksia liittyen saavutettavuuteen, perustelut kohtuuttoman rasitteen käytöstä, sekä kuvauksen palautemekanismista. Palautelomakkeen avulla kuka tahansa voi ilmoittaa asianomaiselle julkisen sektorin elimelle siitä, että verkkosivusto ei täytä saavutettavuusvaatimuksia.

Miten saavutettavuusvaatimusten toteuttamista valvotaan?

Suomessa saavutettavuuden valvonnasta vastaa Etelä-Suomen aluehallintovirasto (ESAVI), joka myös antaa neuvontaa saavutettavuusvaatimuksista.

www.saavutettavuusvaatimukset.fi

Esityksiä

[Finnan saavutettavuus-webinaari \(21.11.2018\)](#)

Lisätietoa ja oppaita liittyen saavutettavuuteen

[Saavutettavuusvaatimukset \(Etelä-Suomen aluehallintovirasto\)](#)

[Celian tuottama Saavutettavasti sivusto verkkosisältöjen tekijöille](#)

[Papunetin saavutettavuus ohjeet ja oppaat](#)

[Näkövammaisten liiton saa-vu-tet-ta-vuus ja es-teet-tö-myss -sivusto](#)

[Web Accessibility Initiative WAI](#) (saavutettavuustietoa englanniksi)

[Etusivun käytettävyys- ja saavutettavuushuomioita](#) (Finnan tuottamia huomioita vuoden 2019 käyttäjätutkimuksen pohjalta)